

for Spørgsmaal og derved komme den proviſoriſtiſt-militariſtiſte Opfattelse til Buds. Er det af rene Parti Grunde, at man ikke vil gaa med til at drøfte dette Spørgsmaal? Jeg tror ſaa gerne, at vi ikke kunne lægge noget afgørende Lod i Vægtſkaalen, naar der er Tale om at frembringe en Tilſtand i Europa, ſom nu allerede findes i Amerika. Man har jo der Voldgiftſtraktater omfattende alle Stater i Amerika angaaende en ſtor Række af Spørgsmaal, ſom alſaa ikke ville blive Genſtand for Krig, men for Voldgift. Er man bange for, at en lignende Tilſtand kunde opnåas her i Europa? Det forekommer mig at det, at tænke ſig det muligt, at vi kunde naa frem ad den ſamme Vej, ſom de have arbejdet paa med ſaa ſtøxt Held i den nye Verden, det vilde jo føre en ſaadan Beſignelse med ſig for Staterne og de enkelte Borgere i Staten — thi enhver Familie er jo intereſſeret i det Spørgsmaal i alle Hendeſender baade materielt og aandelig —, at det var jo dog en ſand Velgøring at have lidt Lod og Del i denne Bevægelse, og ud over de Kræfter, vi raade over, kan ingen forlange, at vi ſkulle gaa, men vi ſkulle blot viſe, at vi ville lægge vort lille Lod i den rette Vægtſkaal. At være med til en ſaadan Fremgang i Civiliſationen, der vilde frembringe ſaadan Beſignelse i det ſaakaldte civiliserede — eller vel rettere overciviliserede og krigerſt-barbariſke — Europa, at være med blot en Smule til det, det forekommer mig at ville være en ſaa ſmukt Beſtræbelse, et ſaa ſmukt Arbejde for os her i det danſke Folketing, at jeg veed ikke, hvilken Gerning vi under de nuværende Forhold kunne ſætte højere end denne. Og hvad ondt var der da i, om vi forſøgte at tale med hinanden om det i et Ellevemandsudvalg, ſom her er foreſlaaet. Hvorfor afviſe det beſtemt? Det ærede Medlem fraraader ſine Partiſtæller at være med til at tale om denne Sag med andre Kolleger. Hvad Ulykke ſkulde der være deri, naar ikke man frygter for, at det af Parti hentynd under de Forhold, vi her i Landet leve, maatte ſkulde være ſtadeligt paa Proviſoriſtens Omraade. Men lad os ſaa ikke ved andre Lejligheder ſætte Fæderlandet op ſom Symbol, naar vi ikke kunne tale om et ſaa vigtigt, ſaa indgaaende Fæderlandsſpørgsmaal, ſom det, her ſiges paa, og have dette op udover og udenfor vore daglige Partiſtribidigheder. Det ærede Medlem har utvivlſomt væſentlig Ret, naar han ſiger, at naar Sværdet er draget, ſaa ere Traktaterne brudte. Jeg tror ikke, der er mange Traktater af dem, der efter en Krig ere ſtiftede i den treenige Guds Navn for Evighed, der have holdt. Jeg tror, at de

allerkriſteligſte Majestæter, baade i den katolſke og den proteſtantſke Verden have overſet diſſe Indledning til Traktaterne og Traktaternes Indhold, naar det behøvede dem at føre Krig. Jeg vil derimod ikke ſige, at de abſolut have været unyttige ved en mulig Fredſlutning. Noget Baand have de mulig været, et Baand og Hentynd, ſom Mæglerne af Freden have vidſt at gøre gældende, derom vidner Historien. Men lad os kun være enige om, at det ſtaaer overordentlig ſlet til under det militariſtiſte Regimente i Europa med Agtelſen for de i den treenige Guds Navn indgaaede Traktater, der ere afsluttede efter en ført Krig, ſom ofte er dikteret af den ſejrende, og ſom den tabende er tvungen til at gaa ind paa. Men jeg vil gerne ſpørge det ærede Medlem fra Lyngby (Roſen), om han kan nævne — Ekſempler findes vel enkeltviſt — nogle Ekſempler paa, at Voldgiftſtraktater, ſom her omhandles, ere blevne brudte. Se, det er jo Spørgsmaalet; Spørgsmaalet er, om diſſe Traktater, om vedvarende Voldgiftſtraktater ere af ſamme Løſe, ſlette Beſtæffenhed ſom diſſe Krigſtraktater, ſaa at de hænges op ſom Gaafteſteg for Ræbe til at brydes — med Krigſtraktater mener jeg de Traktater, der ſluttes efter en Krig — eller ſkulde det viſe ſig, at Voldgiftſtraktaterne, Traktaterne om at afgøre Stridigheder ved Voldgift, at de ere af en langt ſolidere Beſtæffenhed, at de hiſtorisk beviſlig brydes langt ſjældnere eller ſaa godt ſom aldrig, at de alſaa hvile paa et langt ſtærkere Fundament, nemlig paa det moraliſke Grundlag, paa Rettens og Sandhedens Erkendelse og ikke paa Bajeretterne. Hvis det viſer ſig, ſaa forekommer det mig at maatte tale for, at vi arbejde i den her ved dette Forſlag foreſlaaede Retning, arbejde med hinanden, alle Medlemmer, uanſet Partiſtribidigheder. Vi kunne da ſe, om vi kunne komme til en Afgørelſe, og jeg tror, at eſte vi Tanken oprigtig og varmt, er Tiden ogſaa kommen til, at vi ſkulle give denne Tanke den meſt fuldtvændige Tilſlutning efter den Overvejelse af Rigtets Forhold, ſom maa gaa forud. Der er ſom ſagt Bevægelſer oppe i de andre nordiſke Riger, og i Norge iſær en meget alvorlig Tilſlutning, en ſaa godt ſom enſtemmig Tilſlutning i denne Retning. Lad os gaa fremad paa Bejen; hvad det kan føre til i Retning af Beſignelse for vort Land, kunne vi ikke afgøre. Stille vi os det klart med Følelſe og Tanke, at det er den rigtige Vej, ſaa have vi en Pligt til at arbejde i den Retning givet, og ſaa ſaa vi ſe, hvad Enden bliver. Jeg anbefaler paa det værdmeſte Forſlaget til Vedtagelſe.